

HET MYSTERIE VAN CASA MOLLINO

De veelzijdige architect en ontwerper Carlo Mollino heeft nooit gewoond in het appartement dat hij in de jaren zestig met veel zorg inrichtte in zijn geboortestad Turijn. Vader Fulvio en zoon Napoleone Ferrari ontdekten waarom.

Fotografie Manolo Yllera Stylist Amaya de Toledo Tekst Marieke van Gessel

ENGLISH
SUMMARY
page 188

De zittkamer alias 'boskamer' in het achttiende eeuwse pand, met een boslandschap op de wand en een Japanse hanglamp en Venetiaanse kroonluchter aan het plafond. De kamer kan met fluwelen gordijnen worden opgedeeld in aparte, intieme ruimtes. Linksvoor en rechtsachter het door Eero Saarinen ontworpen bijzet tafeltje uit 1957 voor Knoll.

*Mollino was
gefascineerd door
het occulte, en door
vrouwelijk schoon*

De lichte hal met op de vloer blauw-witte majolica tegels met een bloemmotief. Mollino ontwierp de witte stoel in 1959 voor zijn werkkamer in de universiteit van Turijn. **Linkerpagina:** Een hoek in de woonkamer met op de voorgrond de designklassieker LCA van Le Corbusier, Pierre Jeanneret en Charlotte Perriand die medio jaren zestig net door Cassina in productie was genomen. Op de achtergrond de eethoek met de door Mollino ontworpen tafel en de stoelen Tulip van Eero Saarinen voor Knoll.

In de eethoek staat een schaalmodel van Mollino's raceauto, die hij zelf ontwierp, naast het krukje Tulip van Eero Saarinen voor Knoll. **Linkerpagina:** Een hoek in de slaapkamer annex graftombe, met een luipaardprint en talloze ingelijste vlinders tegen de wanden en Mollino's blauwe satijnen kamerjas.

P

roductiefen opvallend als hij was, is Carlo Mollino (1905-1973) nog altijd met raadsele omgeven. De excentrieke Italiaan was onder andere professor aan de technische universiteit van Turijn, piloot, coureur, bedenker van een nieuwe skitechniek en erotisch fotograaf. Mollino is omschreven als 'ongrijpbaar', 'erotomaan' (lijdend aan verliefdheidswanen, waarbij je er geheel ten onrechte van overtuigd bent dat iemand verliefd op je is) en zelfs 'gevaarlijk'. Ook werd hij een genie genoemd, met een obsessie voor het occulte en bijgeloof. In zijn tijd was hij met name bekend om zijn architectuur en unieke, organische en sensuele meubelontwerpen. Een riant familiekapitaal zorgde ervoor dat hij nooit financiële problemen had en min of meer kon doen en laten waar hij zin in had. Bij de meubels die hij in opdracht ontwierp, liet hij zich leiden door zijn eigen interesses en voorkeuren in plaats van door heersende conventies of trends. Zijn motto? 'Alles is mogelijk, zolang het maar fantastisch is'. Dit soort wetenswaardigheden wordt vol verve verteld – en opgeschreven – door vader Fulvio en zoon Napoleone Ferrari, die het appartement van Mollino in Turijn in ere herstelden en sinds 1999 openstellen als museum.

GRAFTOMBE?

Fulvio Ferrari raakte begin jaren tachtig gefascineerd door Mollino, toen hij onderzoek deed naar het na-oorlogse design in Italië. Nu schrijft hij samen met zijn zoon Napoleone boeken over Mollino en organiseert het duo tentoonstellingen over diens werk. Na Mollino's dood in 1973 – in zijn ouderlijk huis in Turijn, waar hij daadwerkelijk woonde – werd zijn appartement op de begane grond in het twee verdiepingen tellende, achttiende-eeuwse pand aan de rivier de Po verkocht aan een ingenieur. Die gebruikte het achttwintig jaar lang als kantoor. Mollino zelf had de vertrekken in de periode van 1960 tot 1968 ingericht, maar de ingenieur had veel veranderd, weggegeven en zelfs weggegooid. Fulvio Ferrari deed uitvoerig onderzoek naar zowel het leven als het werk van Mollino. Hij interviewde Mollino's docenten, collega's, opdrachtgevers, vriendinnen en modellen en las talloze brieven en andere privédocumenten. Een tekening en inventarislijst van het appartement vormden een belangrijke leidraad voor het herstellen van Mollino's oorspronkelijke interieur. Vader en zoon wisten niet alleen belang-

'Alles is mogelijk, zolang het maar fantastisch is'

rijke stukken terug te vinden en te kopen, zoals de purperen bank uit de zitkamer die in Stockholm was beland, maar ontdekten bovendien de diepere, verborgen betekenis van het appartement waar Mollino nooit gewoond heeft en vrijwel niemand liet komen – op de dames die hij graag fotografeerde na. Het was een voorblad van de publicatie *Il messaggio dalla camera oscura* ('Bericht uit de donkere kamer') dat de Ferrari's op het juiste spoor zette. Het boek uit 1949 bevatte een collectie essays van Mollino over fotografie en op het voorblad stond een afbeelding van de stenen buste van Teye, de vrouw van farao Amenhotep III. En dat was vreemd, want zij had niets met de inhoud van het boek te maken. Wat als Mollino hiermee verwees naar een ander soort donkere kamer, zoals een graftombe in een piramide?

SYMBOLIEK EN BEDIENDEN

De Ferrari's nodigden de directeur van het Egyptisch museum in Turijn uit het appartement te komen bezichtigen. In de decadente slaapkamer viel zijn oog op een kussen met daarop een boot geborduurd die de zielen van overledenen naar de onderwereld bracht. Was de slaapkamer ingericht als Mollino's persoonlijke graftombe? Mollino was immers gefascineerd door de piramides en graftombes van de Egyptische farao's. En het antieke, negentiende-eeuwse bed had de vorm van een boot en stond op een waterblauw ▶

WIE IS CARLO MOLLINO?

Geboren als zoon van een rijke ingenieur en architect in Turijn, ontpopte Carlo Mollino (1905-1973) als een creatief en technisch wonderkind. Hij gaf les aan de technische universiteit van Turijn – waar hij zelf architectuur studeerde –, was een begenadigd piloot en autocoureur, ontwikkelde een nieuwe skitechniek, ontwierp gebouwen en meubels en was een fervent fotograaf. Mede door zijn belangstelling voor het occulte en erotica kreeg de excentrieke dandy een dubieuze reputatie. Hij ontwierp onder andere het concertgebouw Auditorium Rai en Teatro Regio Torino in Turijn. In 2005 bracht zijn tafel van glas en hout Arabesco uit 1949 een recordbedrag van meer dan drie miljoen dollar op bij Christie's New York. Casa Mollino is op afspraak te bezoeken, Via Napione 2, Turijn, cm@carlomollino.org

De badkamer met majolica tegels met zonmotief. **Boven:** De slaapkamer met het antieke bed in de vorm van een boot.

tapijt. Het vermoeden van de Ferrari's werd bevestigd door nog meer symbolische vondsten. In de slaapkamer is een wand bedekt met luipaardprint. In veel Egyptische graftombes zijn afbeeldingen van dit roofdier te vinden. Een andere wand is bedekt met tientallen ingelijste vlinders. Die laatste staan in christelijke symboliek voor verlossing en wedergeboorte, terwijl paganisten er de ziel van een overledene op zoek naar reïncarnatie in zien. Fulvio Ferrari denkt echter dat de ongehuwde Mollino ze als vrouwelijke 'shabti's' zag; keramische figuurtjes die in Egypte werden meegegeven als bedienden voor de overledene in het dodenrijk...

PRONKEN MET KENNIS

In het aardse leven van de oude Egyptenaren speelden de natuur en goden gemodelleerd naar dieren een belangrijke rol. Zo ook in Mollino's appartement. Op de vloer in de hal liggen blauw-witte tegels van majolica-keramiek met een bloemenpatroon. In de zitkamer zien we wanden bedekt met dessins van bossen, een zebra's huid op de vloer, schelpen en gevleugelde bronzen leeuwen. De vloer en wanden van de badkamer zijn bezaaid met majolicategels met zonnen, waartussen Mollino afbeeldingen van jongedames op het strand hing. Fulvio Ferrari: 'Mollino bestudeerde allerlei culturen en mixte die naar believen, ook een beetje om te pronken met zijn kennis.' Tussen alle klassieke bustes, Japanse lampen, vergulde spiegels en fluwelen gordijnen vallen de door Eero Saarinen voor Knoll ontworpen stoelen Tulip op. Samen vormen ze een lotusbloem rond de door Mollino ontworpen eettafel die precies dezelfde ovaalvorm heeft als de cartouches waarop de naam van een farao werd verbeeld. En zo wordt een bezoek aan Casa Mollino, dat op afspraak te bezichtigen is, als een cursus designhiërogliefen en Egyptologie voor gevorderden. Of 'gewoon' een inspirerende ervaring voor liefhebbers van een stijlvol, eigenzinnig en eclectisch interieur.